

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoR/4/2024
Identifikačné číslo spisu:	7116211389
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7116211389.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: J. J., narodená XX. K. XXXX, bytom u matky, zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, dieťa rodičov: matka Q.. H. J., narodená XX. Q. XXXX, S., P. X, zastúpená advokátkou JUDr. Anamáriou Vozárik, Košice, Krivá 3 a otec X. J., narodený XX. E. XXXX, S., E.O. XX, zastúpený advokátom JUDr. Milan Slobodník, Košice, Štúrova 20, v konaní o návrhu matky na zvýšenie výživného, vedenej na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 21P/71/2016, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 17. augusta 2023 č. k. 23CoP/50/2023-537, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 17. augusta 2023 č. k. 23CoP/50/2023-537 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I vo výroku II. a to v časti splatnosti dlžného výživného v sume 12.141,41 € za obdobie od 23. mája 2016 do 28. februára 2022 na mal. J. J. narodenú XX. K. XXXX do 15 dní od právoplatnosti rozsudku ako aj vo výroku o trovách odvolacieho konania a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Vo zvyšku dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudok Okresného súdu Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) z 03. februára 2022 č. k. 21P/71/2016-425 o: I. zvýšení výživného zo strany otca na maloletú, II. povinnosti otca zaplatiť výživné za obdobie od 23. mája 2016 do 28. februára 2022, III. zmene výroku predchádzajúceho rozhodnutia o vyživovacej povinnosti otca k maloletej, IV. nepriznaní žiadnemu účastníkovi nároku na náhradu trov konania a V. nepriznaní štátu nároku na náhradu trov konania; potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žiadnemu účastníkovi nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že nastala zmena pomerov na strane otca aj na strane maloletého dieťaťa, a to už samotným plynutím času, keďže posledná úprava vyživovacej povinnosti otca nastala 6. októbra 2015. Dieťa na rozdiel od poslednej úpravy navštevuje základnú školu. Je všeobecne známou skutočnosťou, že s nástupom na školskú dochádzku súvisia aj zvýšené výdavky. Výrazná zmena, ktorá

nastala na strane otca, je pracovný pomer, keďže v čase rozhodovania súdu o vyživovacej povinnosti súd vychádzal z toho, že otec bol nezamestnaný. Rozsudkom Okresného súdu Košice I zo 06. októbra 2015 sp. zn. 11P/28/2014 bola naposledy upravená vyživovacia povinnosť otca k maloletej a to vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu. Z odôvodnenie predmetného rozhodnutia súdu str. 9 je zrejmé, že súd mal za preukázané, že otec je nezamestnaný a zdržiava sa v zahraničí, bez toho aby sa podarilo preukázať jeho príjem. Skutočnosť, že otec sa zdržiaval v zahraničí potvrdzuje aj podanie otca zo dňa 21. septembra 2015 (č. l. 178 - pozn. súdu). Z vykonaného dokazovania v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I sp. zn. 11P/28/2014 ako aj pod sp. zn. 21P/71/2016 má súd za jednoznačne preukázané, že otec maloletého dieťaťa sa viac ako 6 rokov zdržiava v Anglicku, kam odišiel výlučne s cieľom zamestnať sa. Z pracovnej zmluvy otca z 02. októbra 2017 z ktorej vyplynulo že pracoval ako Factory Operator s výškou mzdy 7,50 libier na hodinu s 39 hodinovým pracovným týždňom, a potvrdenia o výške príjmu za rok 2018 v celkovej výške 9.741,62 libier, za rok 2019 v celkovej výške 20 993,81 libier a za rok 2020 v celkovej výške 17.349,82 libier. Súd zmenil výšku vyživovacej povinnosti otca k maloletému dieťaťu a to ku dňu podania návrhu (23. mája 2016) a to aj napriek tomu, že pracovná zmluva, ktorú otec predložil zakladá pracovný pomer až dňom 02. októbra 2017 a to z dôvodu, že súd neuveril otcovi, že žije v zahraničí bez toho, aby mal zabezpečené svoje príjmy. V tomto smere súd poukazuje na podanie otca zo dňa 03. júla 2016 (č. l. 21) z ktorého vyplýva, že otec hradí náklady v celkovej výške 782,25 eur, iba v súvislosti s jeho záväzkami na Slovensku, okrem toho otec musel mať podľa názoru súdu aj výdavky v krajine kde žil a tie otec nijakým spôsobom nešpecifikoval. Zároveň z tohto podanie otca podľa názoru súdu vyplýva, že otec má prácu, avšak nie stálu, no jej charakter ani príjmy z jej výkonu súdu ani na opakované výzvy súdu nepreukázal. Otec v podaní zo dňa 04. augusta 2016 (č. l. 34) uviedol, že nemá veľké ani stále príjmy, živí sa príležitostnými pracovnými ponukami, zároveň otec uviedol svoj ďalší výdavok oproti predchádzajúcim a to výdavok mesačne 280 libier v súvislosti s bývaním. Matka na pojednávaní dňa 13. septembra 2016 predložil mail od otca zo dňa 03. augusta 2015 z ktorého vyplýva, že otec už v práci postúpil a prešiel z manuálnej na administratívnu. Otec je vlastníkom bytu na Adlerovej ulici, cena prenájaných nehnuteľností v tejto lokalite sa pohybuje okolo 600 eur mesačne, čo si súd v rámci svojej činnosti zistil (č. l. 355 - pozn. súdu), keďže súd je v zmysle § 36 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Takejto výške nájmu nasvedčuje aj inzerát č. l. 90, kde je výška nájmu bytu otca určená na sumu 550 eur. V súvislosti s uvedenými výškami nájomného je bez významu tvrdenie otca, že byt prenájma len za sumu 200 eur (č. l. 322), keďže v prvom rade je nelogické, aby sa otec dobrovoľne vzdal vyššieho príjmu z nájmu, keď otec sám uviedol, že mu neostávajú peniaze ani na jedlo (č. l. 38) a v druhom rade súd s poukazom na § 75 zákona č. 36/2005 o rodine (ďalej len „ZoR“) uplatnil pri nájme princíp potencionality, ktorý má prednosť pred princípom fakticity, teda že je treba mať na zreteli koľko mohol otec prenájmom získať viac než to koľko otec prenájmom reálne získal. K tomuto ešte súd uvádza, že otec nepredložil žiadne doklady súvisiace s prenájmom bytu resp. s príjmami, ktoré takto získal. Pozornosti súdu neušlo, že predmetný byt je stále zaťažovaný záložným právom a dosiaľ nedošlo k jeho výkonu, čo jednoznačne preukazuje, že záväzkový vzťah zabezpečený záložným právom k bytu je zo strany otca plnený. Súd vychádzal z toho, že príjem otca v období do podania návrhu do 01. októbra 2017 bol vo výške najmenej 1.562,50 eur a to z dôvodu, že otec uviedol, že uhrádza náklady 782,50 eur (č. l. 21) + 280 L (č. l. 34) bývanie + 500 eur nájomné. Pri tomto zjednodušenom výpočte súd vychádzal z fikcie že kurz eura k libre je 1:1, avšak v skutočnosti euro nikdy takúto vysokú hodnotu nedosiaľalo. Za obdobie od 02. októbra 2017 do budúca súd vyhádzaľ z toho, že príjem otca z výkonu jeho práce je v priemere približne v sume 1.603 libier. K tomuto zisteniu súd dospel tak, že sčítal doložené príjmy otca za roky 2018 - 2020 (9.741,62 libier + 20.993,81 libier + 17.349,82 libier) t. j. spolu 48.085,25 libier, túto sumu následne vydelll počtom mesiacov (4.085,25 : 36) a dospel k priemernej mesačnej odmene vo výške 1.603,67 libier.

3. Odvolací súd sa stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie. Dal do pozornosti, že odporca v zásade poprel len skutočnosť, že jeho príjem je 1.600 libier mesačne a uviedol, že jeho príjem len zriedkavo prekročí sumu 1.500 libier. Nevyjadril sa k tomu, že jeho príjem z prenájmu bytu, ktorý je jeho vlastníctvom môže byť cca 600 eur mesačne, pričom odporca tento byt prenájma len za sumu 200 eur. Od podania návrhu sa zmenili majetkové pomery otca, ktorý v čase predchádzajúceho rozhodnutia bol

nezamestnaným a v čase začatia konania už pracoval. Táto zmena má za následok zvýšenie výživného zo strany otca, ktoré predtým bolo určené len v sume minimálneho výživného. Odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie vychádzal z reálnych príjmov otca. Otec nepredložil žiadne dôkazy o tom, aké dlhy mu vznikli a že ich musel splácať. Podľa odvolacieho súdu k príjmu otca je potrebné pripočítať ušlý príjem z prenájmu bytu, ktorý je vo výške minimálne 400 eur mesačne (otec môže byť prenajímať za 600 eur, prenajíma ho za 200 eur), teda jeho celkový príjem je súčtom sumy cca 1.600 libier (cca 1.850 eur v čase rozhodovania odvolacieho súdu) a sumy 400 eur. Tvrdeniu otca o tom, že jeho príjem je nedostatočný, nenasvedčuje ani skladba výdavkov, ktoré sám uviedol vo svojom odvolaní a ktorých sumár je cca 1.070 libier a 381 eur. Záverom pripomenul, že výživné pre dcéru má prednosť pred inými výdavkami otca.

4. Proti tomuto rozsudku podal odporca včas dovolanie z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Odvolací súd sa podľa neho nezaoberal tým, že jeho príjem zriedkavo prekročí sumu 1.500 libier. Jeho príjmy nepreskúmal. V odôvodnení odvolacieho súdu absentuje posúdenie jeho výhrady k povinnosti zaplatiť zmeškané výživné v 15-dňovej lehote (II. výrok), čo nie je v jeho silách, keďže suma prevyšuje jeho polročný čistý príjem. Jeho situácia sa od rozhodnutia súdu prvej inštancie ešte zhoršila, a tak táto platba je ešte nereálnejšia. Následne uviedol vlastný zoznam výdavkov, z ktorých podľa neho vyplýva, že musí doplácať 205,30 eur. S platbami na Slovensku mu pomáhajú rodičia. Rovnako uviedol vlastný zoznam výdavkov v Anglicku, z ktorého mu podľa neho nezostávajú peniaze na žiadne ďalšie základné potreby. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nepovažuje za dostatočné aj s poukazom na Ústavu Slovenskej republiky, ustálenú rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva a Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd. Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Matka považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu za dostatočné a presvedčivé, pričom podľa nej dáva odpovede na všetky argumenty, návrhy a námietky, ktoré majú význam pre rozhodnutie. Z dovolania nie je podľa jej názoru zrejmé, v čom vidí dovolateľ nesprávny procesný postup súdu, ktorý mal za následok porušenie jeho práva na spravodlivý proces. Podanie dovolania považuje za prejav nespokojnosti s výsledkom konania a rozhodnutia vo veci. Odvolací súd sa nemôže v záujme maloletej obmedziť len na tvrdenia účastníkov konania, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy. Neschopnosť zaplatiť výživné v celku neodôvodňuje podanie dovolania, ale oprávňuje otca žiadať o zaplatenie dlhu v splátkach. Navrhovala, aby najvyšší súd dovolanie odmietol ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, prípadne ho ako nedôvodné zamietol a priznal jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Otec vo svojom nasledujúcom vyjadrení uviedol, že nie je zrejmé, prečo mu odvolací súd neumožnil zaplatenie zmeškaného výživného v splátkach, keď ich výška presahuje 12.000 eur. Vo zvyšku zotrval na svojich doterajších tvrdeniach.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpení v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie otca je dôvodné v časti splatnosti dlžného výživného podľa § 449 ods. 1 CSP a podľa § 450 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, vo zvyšku dovolania podľa § 447 písm. f) odmietol, pretože nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi. V časti odmietnutia dovolania súd aplikoval v zmysle § 451 ods. 3 CSP stručné odôvodnenie.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

8. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolateľ namietal nesprávne a nedostatočné posúdenie výšky jeho príjmov, nemožnosť splátok zameškaného výživného a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

10. Dovolací súd zistil, že odvolací súd zrozumiteľne v bode 10. odôvodnia uviedol, že už súd prvej inštancie správne zistil, od podania návrhu sa zmenili majetkové pomery otca, ktorý v čase predchádzajúceho rozhodnutia bol nezamestnaným a v čase začatia konania už pracoval. Táto zmena má za následok zvýšenie výživného zo strany otca, ktoré predtým bolo určené len v sume minimálneho výživného. Súd prvej inštancie dostatočne a presvedčivo uviedol skutkové zistenia, z ktorých vychádzal pri určení príjmu otca, pričom odvolací súd zdôrazňuje, že sa jednalo o reálne príjmy otca. Otec nepredložil žiadne dôkazy o tom, aké dlhy mu vznikli a že ich musel splácať. K príjmu otca je potrebné pripočítať ušlý príjem z prenájmu bytu, ktorý je vo výške minimálne 400 eur mesačne (otec môže byť prenajímať za 600 eur, prenajíma ho za 200 eur), teda jeho celkový príjem je súčtom sumy cca 1.600 L (cca 1.850 eur v čase rozhodovania odvolacieho súdu) a sumy 400 eur. Tvrdeniu otca o tom, že jeho príjem je nedostatočný, nenasvedčuje ani skladba výdavkov, ktoré sám uviedol vo svojom odvolaní a ktorých sumár je cca 1.070 L a 381 eur. Výživné pre dcéru má prednosť pred inými výdavkami otca. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil postupom podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 387 ods. 1 CSP, vrátane vecne správnych výrokov o trovách konania. Dovolací súd konštatuje, že ide o skutkové okolnosti, ktoré boli správne zistené už súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

11. Zisťovanie skutkového stavu a správnosť vyhodnotenia vykonaných dôkazov súdom predstavujú skutkovú stránku sporu (skutkové otázky), ktoré nie sú prípustným predmetom dovolacieho prieskumu. Súd zisťuje skutkový stav vecí, aby si tak vytvoril predpoklady pre aplikáciu právnej normy, na základe ktorej v konkrétnej veci nachádza právo, teda dochádza k právnemu posúdeniu vecí. Najvyšší súd konštatuje, že námietky s nesprávne zisteným skutkovým stavom ako zistenie finančnej situácie otca, jeho príjmov alebo výdavkov sú z dovolacieho prieskumu vylúčené.

12. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie nevyplývajú skutočnosti týkajúce splatnosti dlžného v sume 12.141,41 eura za obdobie od 23. mája 2016 do 28. februára 2022 na mal. J. J. narodenú XX. K. XXXX, ktorá bola určená do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, hoci súd prvej inštancie zistil spôsobilosť otca platiť výživné do budúcnosti v sume 250 eur mesačne. V danom prípade absentuje odôvodnenie splatnosti dlžného výživného v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku, ktorá odporuje zistenej spôsobilosti otca platiť výživné. Dovolací súd preto vyhodnotil výrok v časti splatnosti dlžného výživného ako naplňujúci dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

13. O trovách dovolacieho konania a pôvodného odvolacieho konania rozhodne v ďalšom konaní odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.